

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΘΝΟΣ

- **Τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Κύκκου καὶ Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρου**

Ὁρθόδοξος κυπριακός μοναχισμός, πού ἄρχισε νά αναπτύσσεται ἤδη ἀπό τόν 4ο μ.Χ. αἰῶνα μέ τήν ἐγκατάσταση στήν Κύπρο τοῦ περίφημου ἀναχωρητῆ Ἰλαρίωνα τοῦ Μεγάλου καί μέ τό γνωστό ζῆλο ὑπέρ τοῦ μοναχικοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Ἐπιφανίου, συνεχίζει μιά ἀδιάκοπη πορεία ζωῆς 16 αἰῶνων, ἐμφανίζοντας, ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν, τῶν καιρῶν καί τῶν ἱστορικῶν ἐξελίξεων, ἐποχές μείζονος ἢ ἐλάσσονος ἀκμῆς, ἀλλά, εἴτε ἀκμᾶζων, εἴτε πρὸς καιρόν δοκιμαζόμενος, πρόσφερε ὑπέροχες ὑπηρεσίες, τόσο στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καί στήν Ὁρθοδοξία εὐρύτερα, ὅσο καί πρὸς τόν κυπριακό ἑλληνισμό καί τό ἔθνος γενικότερα.

Κατά τή διάρκεια τῆς μακρᾶς πορείας ζωῆς του ἀνέδειξε ὁ κυπριακός μοναχισμός ἄνδρες ἁγίους καί σοφούς, πού στάθηκαν γιά τοὺς ἀνθρώπους πολύτιμοι χειραγωγοί στόν ἀνη-

φορικό δρόμο τῆς θεώσεως, ἀνέδειξε ἀκόμη ὀσίους καί ἀσκητές, πού ὑπῆρξαν ἀκαταμάχητοι ὑπέρμαχοι τῆς χριστιανικῆς ἀλήθειας. Οἱ ἅγιοι Ἡρακλείδιος, Ἐπιφάνιος, Σπυρίδων, Θεοσέβιος, Δημητριανός, Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, Σωζόμενος, Αὐξίβιος, Ἰωάννης ὁ Λαμπαδιστής, Φίλων, Ἀναστάσιος, Εὐφημιανός, Ἡλιόφωτος, Ἀλέξανδρος, Ησαΐας, Νείλος, Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος καί πλειάδα ἄλλων ἁγίων, ὀσίων καί ἀσκητῶν εἶναι ὀνόματα, πού λάμπρυναν τό ἐκκλησιαστικό στερέωμα τῆς Κύπρου καί δόξασαν τήν Ὁρθοδοξία.

Μέσα ἐπίσης ἀπό τίς μοναστικές Ἀδελφότητες τῆς Κύπρου ξεπήδησαν ἱεράρχες, πού ἐκλείσαν ἐπισκοπικούς καί ἀρχιεπισκοπικούς θρόνους, ὄχι μόνο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀλλά καί ἄλλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καί μέ τήν ἀγιότητά τους ἔγιναν οἱ πνευματικοί πατέρες τοῦ λαοῦ, πού κοντά τους ἔβρισκε καθοδήγηση, ἀγάπη καί δύναμη.

Αλλά στην ιστορική πορεία του κυπριακού μοναχισμού ή ύψηλή αγωνιστική διάθεση των μοναχών του σφράγισε ανεξίτηλα την εθνική μας ζωή. Μέσα στους μακρούς αιώνες της δουλείας, όταν ο λαός μας αποδυνάταν σε μιά τιτάνια προσπάθεια επιβίωσης ενάντια στους διαφόρους κατακτητές, τά μοναστήρια μας στάθηκαν προπύργια ισχυρότατα, πού, ως αδιάσπαστα μέλη της Έκκλησίας μας, διατήρησαν άσβεστη την Όρθόδοξη πίστη και αδούλωτη την εθνική ψυχή. Τά όρθόδοξα μοναστήρια της νήσου μας έπαιξαν ρόλο αποφασιστικό και σπουδαίο στη μεγάλη υπόθεση της εθνικής επιβίωσης του κυπριακού έλληνισμού. Όταν οί κατά καιρούς διάφοροι κατακτητές προσπαθοῦσαν νά αφομοιώσουν τόν λαό μας, νά εξαλείψουν τή γλώσσά του και τή θρησκεία του, νά αλλοιώσουν τήν εθνική του φυσιognωμία και τόν έλληνορθόδοξο χαρακτήρα του, τά μοναστήρια μας έγιναν τότε σχολές σπουδής της θύραθεν και της ιερής παιδείας, έγιναν σχολεία της Όρθοδοξίας και του Έλληνισμού. Ένδεικτικά μόνο αναφέρουμε τίς Σχολές, πού λειτουργούσαν ήδη από τόν 12ο αιώνα, τόσο στη Μονή του Αγίου Χρυσοστόμου, όπου έμαθε και τά πρώτα του γράμματα ο Άγιος Νεόφυτος, όσο και στην Έερά Μονή Κύκκου, όπου λειτουργούσε παρόμοια Σχολή, ή όποία αναβαθμίστηκε αργότερα, κατά τόν 18ο αιώνα, από τόν Έφραίμ τόν Άθηναίο, ό όποιος της έδωσε τή μορφή Έλληνικής Σχολής κατά τά πρότυπα των άλλων σχολών, πού λειτουργούσαν στά διάφορα μέρη της Ελλάδας. Μέσα από τίς Σχολές αυτές έβγαιναν άνδρες φωτισμένοι, και διεσπείροντο στην κοινωνία ως ιερείς, διδάσκαλοι, ιεροκήρυκες και εθνικήρυκες, έδραιώνοντας έτσι τήν πίστη και σώζοντας τήν εθνική συνείδηση.

Αλλά και στους άγώνες του λαού μας για τήν πολυέραςτη έλευθερία τά μοναστήρια μας άνεδεικνύοντο οί φυσικοί ήγέτες των άγώνων του και οί πρωταγωνιστές των επαναστάσεων του, μέ αποκορύφωμα τόν πρόσφατο απελευθερωτικό άγώνα του 1955-59, πού έφερε και πάλι στό προσκήνιο τίς Μονές μας, και τίς άνεδειξε για μιά άκόμη φορά προπύργια αντιστάσεως και εθνικού παλμού.

Δίκαια λοιπόν ό εύσεβής λαός μας αποβλέπει προς τίς ιερές Μονές μας ως προς κιβωτόν των θρησκευτικών και εθνικών παραδόσεων. Απέβησαν τά μοναστήρια μας διά μέσου των αιώνων φάροι τπλαυγείς, πνευματικοί και ήθι-

κοί, θρησκευτικοί και εθνικοί, πού επηρεάσαν τή συνείδηση, τήν ήθική και πνευματική ανάπτυξη και τήν κοινωνική ζωή του λαού μας, επιβεβαιώνοντας έτσι τήν ιστορική αλήθεια, ότι ό Όρθόδοξος Άνατολικός Μοναχισμός αποτελεί σύνοψη του Εὐαγγελίου σ' όλη τήν κλίμακα της διδασκαλίας του, ως θεωρητικής και πρακτικής ζωής.

Σήμερα, σε μιά κοινωνία, όπου άγνοείται ή τάξη των ήθικών αξιών και άπονοῦν οί ύψηλές πνευματικές έφέσεις, τό αίτημα, πού τίθεται στον μοναχισμό μας, είναι, άφ' ενός μέν νά διατηρήσει τόν βασικό προσανατολισμό του, πού είναι ή ήθική τελειότητα, ή πνευματική ολοκλήρωση, ή μέθεξη του Θεού και ή κατά χάρη θέωση του ανθρώπου, άφ' έτέρου δέ νά εντείνει τή δράση του, νά κινήσει εκ νέου τό πνεῦμά του, νά είναι εν έργονόρσει, νά γνωρίζει τί γίνεται στον κόσμο σήμερα, νά είναι στρατευμένος, για νά προλάβει τήν πορεία της ζωής και τήν άπειλητική επίδραση άλλων πολυωνύμων έγκοσμίων πνευμάτων.

Καλεϊται ό μοναχισμός μας σήμερα νά αναζωογονήσει τήν άλκή του και νά κατέλθει στον κοινωνικό στίβο μαχητικότερα, για νά είναι σε θέση νά επηρεάζει και σήμερα τή συνείδηση, τήν ήθική και πνευματική ανάπτυξη και τήν κοινωνική ζωή του ανθρώπου.

Και σήμερα τά μοναστήρια μας όφείλουν νά εξακολουθήσουν νά ύψώνονται στο κυπριακό στερέωμα, ως μαρτυρία της ακαταλύτου όρμης της ανθρώπινης ψυχής προς τόν αιώνιο Θεό και ως σύμβολο έμπυχώσεως εθνικής και επιρωώσεως ήθικής και πνευματικής. Και σήμερα, τέλος, σε μέρες χαλεπές και δυσχείμερες, πού συσσωρευτικά εκδηλώνονται οί δοκιμασίες του λαού μας, ό κυπριακός μοναχισμός όφείλει νά πρωτοστατεί από κάθε άποψη μέ έγκαρτέρηση και εύψυχία υπέρ του δοκιμαζόμενου από τόν άλλόθρησκο είσβολέα εύσεβοῦς μαρτυρικού λαού μας.

Έπιβάλλεται λοιπόν νά έργαστοῦμε όλοι για ένα νέο μοναχισμό, αναζωογονημένο από τίς πνευματικές συλλήψεις της εποχής μας άκμαίο και δυνατό, γιατί ό μοναχισμός είναι ή έμπροσθοφυλακή της Έκκλησίας μας, και μέ ένα τέτοιο μοναχισμό ή Έκκλησία μας αποκτᾶ δύναμη και εύχέρεια κινήσεως σε όλους τους τομείς της δράσεως, διαθέτουμε άριστο έμπυχο ύλικό, και μπορεί νά εργάζεται άνετα για τή διάπλαση του ανθρώπου, ό όποιος θέλει τήν παρουσία της, και στίς χαρές, και στίς συμφορές, και στον πόνο του. ■